

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De prelijs iude. ca. iij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Rachabeorū. I.

circiter decē milia viroz. Sequenti ſo anno
gregauit liſias exercitū. et milia viroz. et v
milia equitū. et venerūt in iudeā. Et occur
rit illis iudas in bethoroth cū decē milibz. et
ſtatim percussores pſternens gressus ē cum
eis. Et ceciderūt d' exercitu liſie qnqz milia vi
roz. Et attendens liſias iudeoz audaciā. et
timens eoz deſperationē. niſi eis viuere cuz
liberati licuiſſet redijt antiochiaz: preſidia
cōgregans peregrinoz. vt cū maiori appa
tu rediret in iudeam.

De purificatione tēplī. Caplm. III.

Utriusque igitur vi

et cū antiochi ducibus pſuaſit iudas
pplō. vt aſcēderēt hieroſolymaz
templūqz mūdarent. Et inuenientes templū
deſertū. et i eo fructes pullulaſſe. planterūt
planem magno. Et elegit iudas milites q' ex
pugnaret eos. qui arceꝝ pſidij custoꝝ diebāt
dum ipe templū a ſeditate purgaret. Qd' diſſi
genter emundās intro
ducti vāſa noua cande
labū et menſam. araz
quoz ex auro factam
Et poſuit vela i ingreſ
ſu. et ianuās reſtaura
uit. et deponēs altare
quod ſtatueraſt antioch' de lapidibz nouis
aliud edificauit. et encenſatū ē templū. xxv.
die decēbris. Que de
dicatio ſteris in poſteꝝ
alijs duabus habitis
diſſuadet. De hac
dicatū eſt in euangelio.

Facta ſunt encenſa in
hieroſolymis. et hyems erat. Et obruleſt ho
locuſta in nouo altari. et adoleuerunt incen
ſum d' veteris altaris calculis igne cōcepto
Et accenderunt luminaria multa. et d' ſcruit
feſtum luminum. vel propter multitudinez
luminarium. vt quia tūc illuminauerat eos
deus ſedentes in tenebris. Et ſtatuereunt iu
dam ſummum ſacerdotem. Facta ſunt autē
hec poſt tres annos quibus templum man
ſerat prophanatum ſm danielis preſationē
quam ante. cccc. annos et octo predixerat Et
ſolemnizauerunt. vij. diebus ſub ymbra cu
lis ſm ritum ſcenophęgic. memozes q' pau
loante in ſpelūcis ha
bitauerant. ſtatuentes

Flora q' b' chabes

vt poſteri per. vij. die
es hanc renouationez
templi celebraret. Cū
Joſeph' ait. Ab illo
tempore et hacten' il
festuz iudeozum per
ogdoadem. qd' non
obeſt. quia non fuit
feſtum ex lege

lam feſtuitatem celebramus vocantes eam
lumina. eo q' pter ſpem lumen nobis religio
nis apparuit. Tunc pſtruxit iudas murū in
circūitu ciuitatis. et edificauit turres. custoꝝ
des in eis deputans. Sed et Bethſuram mu
nuit. vt ea p' caſtello aduerſus hoſtes vtere
tur. arcem tū pſidij nondūz obrinuit

De prelijs Jude

Cap. iij.

Uro gentes fi

p
ntime reparationē Hieruſalem
et robur iudeoz egre ſeruantz
pſequebant eos. Quos iudas virilit' debel
labat. et percussit idūeos plaga magna. Et
pugnauit et timotheuz ducē filioꝝ Amōn.
et fugauit eū. et vaſtauit lazer. et redijt in Ju
deam. Et gregate ſunt gentes. que erant in
galaad aduerſus iudeos. qui erant in ſini
bus eoz. Qui fugientes in theman: miſerūt
ad iudaz vt ferret eis auxiliū. nūciātes q' ſe
ſtinaret timoth' eis capere locū in que ſu
gerant. Cūqz adhuc legerent eplē ſupue
runt nūcū a Balilea: indicātes gregari eos
qui erāt in Ptholomaidē et Tyro et Sido
ne aduerſus iudeos. Ergo virobz hoſti
bus nūciatis: miſit iudas ſimoneꝝ fratre
ſuū cū tribus milibus electoz. in ſolaciū Ba
lileoz. Ipe ſo cū jonatha fratre ſuo et vij.
milibus exijt in Galaaditide: relinques in
Judea Joſephum et Azariam duces vt ſer
uarent iudeam. ſed cū nullo hoſtiū interim
bellū cōmitterent. Et venit ſimon in Bali
leam. et contrite ſunt gentes ab eo. et perſecu
tus eſt eos viſqz ptholomaidē. et tulit ſpolia
eoz. et iudeos q's trahebant captiuos. et re
dijt in iudeā. Iudas ſo et jonathas trans
euntes iordanē ambulauerūt viā tritū diez
p' deſertū. Et occurrerūt eis Abubet'z ſuſ
ceperūt eos pacifice. et narrauerūt eis q' ac
ciderant fratribz eoz in Galaaditide. et quo
modo i munitione tenerent' comprehēſi. Ju
das ſo prius incendit Boſoz ſpoliauit. Et
ſurgens nocte cū diluculo veniſſz ad obſidi
onem: vidit portantes ſcalas et machinas vt
p'prehēderēt munitionē. Et venit p' eos tri
b' ordibz. et inſonuit tuba. et caſtra timothei

cognouerunt. qz machabe⁹ esset. et fugerunt ab eo. et ceciderunt ex eis fere. viij. milia. et vastauit iudas ciuitates getum i galaaditide. **P**h⁹ gregauit timotheus exercitu aliu z se dit fec⁹ torrente. iudas ho abijt obuia illis. Et ait timotheus pncipibz suis Si transierit iudas ad nos potes poterit aduersu nos Si ho timuerit transire et castra posuerit extra flumē: transcam⁹ ad eū et poterim⁹ aduersus eū. Et transiuit iudas torrentē relinques post se qui clamaret neminē remanere. Et cōtrite gētes fugerūt ad phanū qd erat i carnatim. Iudas ho succedit phanū cū omnibz qd erat in eo. Tūc gregauit iudas vniuersos israelitas qd erat in galaaditide: et viros et paruulos vt veniret in terrā iude. Lūqz venissent i effron petierūt a ciuibz transiū z noluerūt eis apire. Et eradicauit iudas effron z p eā transiuit sup interfectos et erat iudas cōgregas extremos p totā viā et exhortās. Et transmissio iordane ascēderūt i mōtē sion et obtulerunt holocausta q nemo ex eis cecidisset. Et redierūt in eadē die iudas de galaaditide: et simon d galilea Interim ho dū aberāt ioseph⁹ et azarias volētes sibi facere nomen: gressi sunt cū gorgia z fugerūt z ceciderūt de pplo duomilia: et magnificat⁹ ē iudas in israel qui quasi ppheta habebat. et predixerat iosepho et azarie ne egredereñt. Et vastauit iudas idumeos et phlīstīm. Et prāsiciens samariam declinauit in azotū et combussit aras et deos eorum: z cum spo lijs redijt in iudeam.

De morte antiochi cupatoris in iudea
Caplm. V.

Im hec fieret

C In iudea: pambulabat antioch⁹ supiores reglōes. z audiuit eē ciuitatē elimaide in perside opulentā. z templū in ea locuplex in qd erat velamina aurea z lorice et scuta que reliquerat alexāder. z qd rebar pdari eaz sed nō potuit. nā elimaiste fugauerunt eū ignominiose. z nunciatum est i via el quomō fracti erāt pncipes eius in iudea. Et versus in furorem iussit agitari currū suum sine intermissione. supbe intonās venturū se hierosolymā z facere eam pollandriū iudeoz. Et statim apprehēdit eū amarus dolor viscerum. z cōtigit eū in impetu euntem de curru cadere: z collisus est. Et manifesta

uit deus in eo virtutem suam: vt qui sibi vt debatur etiā fluctibz maris imperare: z mortū altitudines in state ra appendere in gestatorio portaret. Et ebullerūt vermes de caribus eius z viuētes effuebāt z fetore illius suabat exercit⁹. Cūqz necipe fetorem suū ferre potuisset ductus est ad agnitionē sui ventis. z ait. Iustū est mortalem subditū esse deo et vouebat se liberaturū iudeos z pares atheniensibz facturū. Pollicebatur quoz se futurum iudeum. z in omni loco predicaturū dei potestātē z despersans scripsit omnia hec ad iudeos: orans vt fideliter adhereret antiocho filio eius. Lūqz pferetur se pati hoc propter templi violationē miratus est iosephus polibū virū bonum dixisse: ideo periisse antiochum. qz voluit templū diane in perside deuastare. Hic qui nullatenus egit peccatū sed tantus cogitauit nullo reatu tenet. Hic patet fm opinio nem iosephi. quia lex cobtinebat manū et nō animum. Tūc vocauit antiochus philippoz collactaneum suum z constituit eum tutore regni: dans ei diadema z stolam z anulū vt ferret ea ad antiochum filium suum: z poneret eum super solū regni. Et mortuus est antioch⁹ peregre in mōtibz z miserabiliter. Qd cum accepisset lissias cōstituit antiochū quem nutrierat regē. z vocauit eū cupatorē. Tūc cogitauit iudas vt oblideret eos qui erāt in arce psidij. z fecit balistas z machinas z confortauit aggerem. Tūc egressi sunt quidā d obsessis. z adiunxerūt se illis aliqui et impijs is israel z venerunt ad regē z dixerunt. Quousqz non vindicas nos. qui decreuimus seruire patri tuo z tibi. Ascende z libera obsessos tuos z redde nobis hereditates nostras. Et iratus rex vehementer collegit exercitū. Sed z de regnis alijs venerunt ad eum cōducticij. z erant. c. milia pedum. z. cc. milia equitum. z elephantes. xxxij. Et applicuit ad Bethsuram. vt expugnaret eam. et reced

Quiqz d causis puniit duos hoies. vel ad correctiōem. vt maria sorore moysi. Ad mal⁹ meritū vt iob. Ad pseruatioz nē puitū. vt paulū p angelū sathane. Ad manifestatiōz glorie diuine. vt de ceco nato legit. neqz h. n. p. e. z cetera. Vel ob ostensionē inchoatōis pene allatus hic z permās sure in futuro. vt in antiocho.